

คำกล่าวเปิดการประชุมสัมมนาทางวิชาการ
หนึ่งปีหลัง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ
โดย
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
รองประธานกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)

ท่านกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ท่านเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ
ท่านรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
เพื่อนข้าราชการ นักการศึกษา
และท่านผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่าน

**เมื่อปีที่แล้ว ประเทศไทย
ต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตที่
รุนแรง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ
และด้านการศึกษา**

ผมมีความยินดีและรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่ง
ที่ได้มีโอกาสมาเป็นประธานในการเปิดการ
ประชุมสัมมนาทางวิชาการ เนื่องในโอกาสครบ
รอบหนึ่งปีของการประกาศใช้พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เวียนมาถึง
ในวันนี้

ก่อนที่เราจะมีพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ เมื่อปีที่แล้ว ประเทศของเราต้อง

คำกล่าวเปิดการประชุมสัมมนาทางวิชาการ “หนึ่งปีหลัง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ”
วันเสาร์ที่ 19 สิงหาคม 2543 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร

เผชิญกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจที่รุนแรง ความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติของประเทศไทยก็ถูกประเมินเอาไว้ค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับหลายประเทศในโลก การศึกษาของเด็กไทยในแง่ของคุณภาพก็มีการวิพากษ์วิจารณ์ว่าด้อยกว่าประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ รวมทั้งโอกาสทางการศึกษาของเด็กของเราก็ได้รับผลกระทบไปด้วย แต่ว่าด้วยความพยายามของทุกฝ่าย หมายถึงทุกฝ่ายจริง ๆ เพราะในกระบวนการของการจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นั้น เป็นกระบวนการที่เราได้ระดมพี่น้องประชาชนทุกกลุ่มให้เข้ามามีส่วนร่วมในการยกย่อง จนกระทั่งวันนี้ที่ไปแล้ว เราได้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งถือว่าเป็นพระราชบัญญัติที่ได้รับการสนับสนุนและฉันทานุมัติจากประชาชนทั้งแผ่นดิน โดยได้ผ่านการพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา และความประสงค์ของทุกฝ่ายที่ต้องการจะเห็นการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้คนไทยในอนาคตทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและจะได้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ฟื้นกลับมาเข้มแข็งเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป

หลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แล้ว รัฐบาลก็ได้

**WS: ราชบัญญัติการ
ศึกษาแห่งชาติ ถือว่าเป็น
กฎหมายที่ได้รับการสนับสนุน
และฉันทานุมัติจากประชาชน
ทั้งแผ่นดิน**

รัฐบาลได้เร่งให้มี
การปฏิรูปการศึกษา
มาเป็นลำดับอย่างต่อเนื่อง

เร่งดำเนินการให้มีการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเป็นลำดับหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และรับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานปฏิรูปการศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ ก็ได้มีการดำเนินการให้มีการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ นั้น ในฐานะที่เป็นหน่วยงานด้านนโยบายและวางแผนการศึกษาของชาติก็ได้เป็นผู้นำในเรื่องของการสร้างองค์ความรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนานโยบาย เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์การปฏิรูปการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะผู้กำกับดูแลการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ก็ได้จัดให้มีแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำร่างและปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาของแต่ละสังกัด รวมถึงการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมแห่งชาติ ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติด้วย

ทบวงมหาวิทยาลัย ในฐานะผู้กำกับดูแลการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้ปรับปรุงระบบการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยให้นำผลการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมาเป็นองค์ประกอบ มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา รวมทั้งเตรียมการปรับโครงสร้างสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารด้วย

สำหรับสำนักงานปฏิรูปการศึกษา นั้น มีหน้าที่เสนอการจัดโครงสร้างองค์การแบ่งส่วนงานตามหมวด 5 และการจัดระบบครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาตามหมวด 7 และเสนอการจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาตามหมวด 8 ก็ได้ดำเนินการไปและมีความคืบหน้ามากพอสมควร

**การปฏิรูปการเรียนรู้
เป็นการดำเนินงานที่ก้าวหน้า
มากที่สุด**

เมื่อรวมผลการดำเนินงานของทุกหน่วยงานเข้าด้วยกันแล้ว ถือได้ว่าเป็นความสำเร็จที่น่าพอใจระดับหนึ่ง สำหรับการปฏิรูปการศึกษาไทย ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา แต่ว่าสิ่งที่เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา และผมคิดว่า เป็นสิ่งที่น่าชื่นชมเป็นอย่างยิ่งในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา ก็คือกระบวนการของการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถดำเนินการได้ทันที โดยไม่ต้องมีกฎหมายที่ออกมารองรับ

ผมรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้รับทราบจากการประเมินผลการดำเนินงานในหนึ่งปีที่ผ่านมา ที่พบว่า การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นการดำเนินงานที่มีความก้าวหน้ามากที่สุด และในฐานะประชาชนคนหนึ่งได้รับรู้ รับทราบข่าวสารต่าง ๆ ที่ชื่นชมยินดีเป็นพิเศษคือ กระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ไม่ได้เริ่มต้นจากฝ่ายราชการฝ่ายเดียว แต่ว่าบุคลากรในแวดวงการศึกษา แม้กระทั่งประชาชนในฐานะผู้นำของชุมชนหรือผู้ประกอบการเองก็มีส่วนสำคัญอย่างมากในการช่วยผลักดันให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้

ด้วยความพยายามของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และความร่วมมือ ร่วมใจของประชาชน สิ่งที่ผมมั่นใจว่าจะเกิดขึ้นแน่นอนในอนาคต ก็คือ การศึกษาไทยจะเป็นการศึกษาที่พัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข รู้จักแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต ทั้งความรู้ที่เป็นสากลและทักษะการดำรงชีวิตในโลกยุคปัจจุบัน ไม่ว่าจะ เป็นทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาต่างประเทศ แต่ขณะเดียวกันก็จะสามารถค้นพบตัวเอง มีความรู้ ความเข้าใจที่ดีเกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย นั่นก็คือ มีความเป็นไทยและมีความเป็นสากล

**รัฐบาลถือว่าการปฏิรูป
การศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ
เป็นการสร้างคน ซึ่งเป็นหัวใจ
ของการวางรากฐานของการ
พัฒนาที่ยั่งยืน**

รัฐบาลนี้ถือว่า การปฏิรูปการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติเป็นการสร้างคนสำหรับอนาคตของชาติ ที่จะเป็นหัวใจของการวางรากฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป การศึกษาจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากที่สุด โดยเฉพาะในโลกแห่งอนาคตซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีความก้าวหน้า และมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้น

ระบบเศรษฐกิจใหม่ที่มีการพุดกันมาก คือระบบเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐาน ฉะนั้นการแข่งขันในสังคมโลกและการดำรงอยู่ในสังคมโลกจึงขึ้นอยู่กับความสามารถของคนในประเทศนั้น ๆ ท่านผู้มีเกียรติจะเห็นว่า แม้แต่การประชุมกลุ่มประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจของโลก หรือที่เรารู้จักกันในนามของกลุ่ม G8 ซึ่งได้มีการประชุมประจำปีที่ประเทศญี่ปุ่น เมื่อเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา ก็ยังต้องจัดวาระเรื่องการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วย ซึ่งก็เป็นเรื่องที่ต้องย้ำให้เห็นว่า แม้แต่ประเทศผู้นำของโลกต่างก็ให้ความสำคัญกับการศึกษา และผู้นำของเราเองได้มีโอกาสแสดงให้เห็นผู้นำโลกเห็นถึงศักยภาพของประเทศไทยในอนาคต ซึ่งเป็นผลจากการที่เราเริ่มปฏิรูปการศึกษาแล้ว

ผมจึงอยากจะตอกย้ำอีกครั้งให้ความมั่นใจกับทุกฝ่าย ทุกท่านว่ารัฐบาลจะให้ความ

สำคัญและสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาอย่าง
แน่นอน แต่ว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ ทุกท่านเอง
จะต้องช่วยกันปลุกกระแสสังคม รักษากระแส
ของความตื่นตัวให้มีความต่อเนื่อง ให้ทุกฝ่าย
เห็นความสำคัญ ความจำเป็น และการมีส่วนร่วม
ของการปฏิรูปการศึกษา

ผมขอแสดงความชื่นชมยินดีและขอ
ขอบคุณ ทุกหน่วยงาน รวมทั้งพ่อแม่ผู้ปกครอง
และทุกส่วนของสังคมที่มีส่วนร่วมในการผลักดัน
การปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งให้ความสนใจ
ติดตามเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง กระทั่งการที่ท่าน
แสดงออกถึงการตื่นตัวและความสนใจในการ
มาร่วมงานในวันนี้ด้วย

**รัฐบาลจะดำเนินการ
ปฏิรูปการศึกษาอย่าง
ต่อเนื่องร่วมกับคนไทยทุกคน
เพื่ออนาคตของประเทศไทย**

ผมให้ความเชื่อมั่นว่ารัฐบาลนี้ และ
รัฐบาลต่อไปจะดำเนินการปฏิรูปการศึกษา
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติอย่าง
ต่อเนื่อง เพื่อให้อนาคตประเทศไทยมีคนที่มี
ความรู้ ความสามารถไม่ด้อยกว่าประเทศอื่น

ผมขอถือโอกาสอันเป็นมงคลนี้ เปิดการ
ประชุมสัมมนาทางวิชาการหนึ่งปีหลังพระราช
บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และขอเชิญชวนให้
คนไทยทุกคนหันมาให้ความสนใจ และร่วมมือ
กันปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการ
ศึกษาแห่งชาติให้ประสบความสำเร็จเพื่อ
อนาคตของลูกหลานไทยของเราทุกคนต่อไป

การปาฐกถาพิเศษ
เรื่อง
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ : ความมุ่งมั่นของรัฐบาลต่อ
การพัฒนาคน
โดย
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
รองประธานกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)

ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพครับ

WS:พระราชบัญญัติการ
ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็น
กฎหมายแม่บททางการศึกษา และ
นับเป็นกฎหมายปฏิรูปการศึกษา
ด้วย

วันนี้เมื่อปีที่แล้วเป็นวันที่ผมทราบว่าทุกฝ่ายที่อยู่แวดวงการศึกษามีความตั้งใจ มีความพึงพอใจเป็นพิเศษที่สามารถผลักดันให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติหรือกฎหมายแม่บททางการศึกษา ซึ่งเป็นที่เรียกร้องกันตลอดมา และที่สำคัญกฎหมายแม่บทนี้กลายเป็นกฎหมายปฏิรูปการศึกษาในตัวด้วย ผมอยากให้ท่านทั้งหลายนึกย้อนกลับ

การปาฐกถาพิเศษ เรื่อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ : ความมุ่งมั่นของรัฐบาลต่อการพัฒนาคน ในการประชุมสัมมนาทางวิชาการ “หนึ่งปีหลัง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ” วันเสาร์ที่ 19 สิงหาคม 2543 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร

ไปประมาณปี พ.ศ. 2538 ผมจำได้ว่าช่วงนั้น มีการพูดถึงเศรษฐกิจประเทศของเราอย่างมากว่า จะเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จ เป็นอย่างสูงในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ ปีนั้น ผมจำได้ว่าได้เดินทางไปต่างประเทศในคณะของท่านนายกรัฐมนตรี ทุกประเทศที่เราไป เยือนแสดงความยินดีกับเราในเรื่องของความสำเร็จจากการพัฒนาประเทศ มีการคาดคะเนด้วยซ้ำว่าเราจะกลายเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่อันดับ 10 ของโลก ภายในปี พ.ศ. 2563 หรือ ค.ศ. 2020

การปฏิรูปการศึกษา เน้นการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลาง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีบรรยากาศของความสำเร็จด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ท่านก็คงจำได้ว่าช่วงที่เราเริ่มจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ทุกฝ่ายในสังคมต่างยอมรับว่ากระบวนการพัฒนาของเรามีปัญหา คือแม้ว่าจะประสบความสำเร็จในแง่อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ แต่มีผลกระทบที่สำคัญและเกิดผลข้างเคียงในทางลบต่อการพัฒนาหลายด้าน ทำให้การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนมุมมองหรือปรัชญาของการจัดทำแผนพัฒนา โดยจะยึดการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา

**รัฐบาลไม่เคยปรับลด
งบประมาณด้านการศึกษา
แม้ว่าประเทศไทยจะประสบกับ
ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ**

ผมเชื่อว่าทุกท่านที่อยู่ในที่นี้ เห็นตรงกันว่า เป็นแนวทางที่ถูกต้อง เป็นที่น่าเสียดายว่า เมื่อเราได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคนเสร็จเรียบร้อย ถึงเวลาที่จะใช้แผนจริง ประเทศของเราเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจที่รุนแรงครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ ทำให้ความตั้งใจหลายอย่างหรือสมมุติฐานหลายอย่างที่ใช้ในการจัดทำแผน ไม่สามารถนำมาใช้ได้ แต่ก็มีสิ่งหนึ่งที่เราควรจะได้ใจคือ แม้ว่าสถานการณ์หลายอย่างเปลี่ยนไป หลายสิ่งหลายอย่างจำเป็นต้องมาทบทวนกันใหม่ แต่ตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา การมุ่งหวัง มุ่งมั่นที่จะให้การพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนานั้น ไม่เปลี่ยนแปลง

เรามีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ประกาศใช้เมื่อเดือนตุลาคม 2540 ที่ได้ให้ความสำคัญเรื่อง การศึกษามากกว่ารัฐธรรมนูญทุกฉบับในอดีต ถึงขั้นที่มีการเขียนรองรับสิทธิพื้นฐานของชนชาวไทยว่า จะต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยรัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึง มีคุณภาพและไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งจะต้องดำเนินการภายในปี พ.ศ. 2545

แม้กระทั่งเกิดวิกฤตเศรษฐกิจขึ้น รัฐบาลในขณะนั้นคือ รัฐบาลภายใต้การนำของท่าน

พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ และต่อเนื่องมาจนถึงรัฐบาลปัจจุบันภายใต้การนำของท่านนายกรัฐมนตรีชวน หลีกภัย พูดตรงกันว่า แม้ว่าเศรษฐกิจมีปัญหาอย่างไร ความจำเป็นในการที่จะต้องรักษาวินัยทางการเงินการคลังจะเป็นอย่างไร แต่งบประมาณ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคน โดยเฉพาะงบประมาณทางการศึกษาและสาธารณสุข นั้น รัฐบาลจะไม่ปรับลดตรงกันข้ามยังมีการดำเนินการในการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม เดินหน้าไปตามแผนที่ต้องขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้คนของเราได้รับโอกาสทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปี ภายในปี พ.ศ. 2545

นอกจากนั้น แนวนโยบายของรัฐบาลยังมุ่งมั่นว่า แม้ประเทศประสบกับภาวะยากลำบาก แต่งานทางด้านปฏิรูปการศึกษาซึ่งจะเกี่ยวข้องและไปไกลกว่าโอกาสทางการศึกษาคือ เรื่องของคุณภาพการศึกษา ก็เป็นเรื่องเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการ

**ความสำเร็จในการ
ประกาศใช้กฎหมายการศึกษา
แห่งชาติ ไม่ได้หมายความว่า
การปฏิรูปการศึกษาสำเร็จแล้ว**

ฉะนั้น ตลอดระยะเวลาเกือบ 2 ปี เราจึงได้มุ่งมั่นจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งในวันนี้ที่แล้ว ได้มีประกาศใช้

ผมจำได้ว่า ตั้งแต่ปีที่แล้วทั้งตัวผมเอง และหลายฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการปฏิรูปการ

ศึกษา เราพูดกันไว้ชัดว่าการประกาศใช้
กฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ไม่ได้หมายความว่า
ว่าการปฏิรูปการศึกษาสำเร็จแล้ว ตรงกันข้าม
งานยากเพิ่งจะเริ่มต้น

การประกาศกฎหมายการศึกษาแห่ง
ชาติเป็นการเริ่มต้นหรือเป็นการประกาศ
เจตนารมณ์ แต่การปฏิรูปการศึกษาจะประสบ
ความสำเร็จหรือไม่ อยู่ที่ทุกฝ่ายจะต้องมีส่วน
ร่วมในการผลักดันให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ และ
บทบาทของกฎหมายนั้นต่อไป

ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา ตามที่ผมเรียน
ให้ท่านทราบโดยสังเขป จากการกล่าวเปิดการ
สัมมนาไปแล้ว ทุกหน่วยงานได้เดินหน้าทำงาน
แต่ผมอยากจะเรียนเพิ่มเติมว่า หนึ่งปีที่ผ่านมา
นั้น เราทำงานภายใต้ข้อจำกัดอย่างยิ่ง ใน
เรื่องของทรัพยากร แต่มีความก้าวหน้าในระดับ
ที่น่าพอใจระดับหนึ่ง นอกเหนือจากการสร้าง
องค์ความรู้ งานทางด้านการวิจัยการศึกษา และ
งานทางด้านวิชาการเพื่อเตรียมแต่ละประเด็น ใน
แต่ละมาตราในแต่ละหมวดแล้ว ในส่วนของ
สำนักนายกรัฐมนตรีได้เร่งดำเนินการให้
กระบวนการการปฏิรูปตามกฎหมายนั้นมีความ
ชัดเจน และมีความต่อเนื่อง เราจัดตั้งสำนักงาน
ปฏิรูปการศึกษา มีการสรรหาคณะกรรมการ

**หนึ่งปีที่ผ่านไป การ
ทำงานมีความก้าวหน้าในระดับ
ที่น่าพอใจระดับหนึ่ง**

บริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ซึ่งผมพูดได้
อย่างเต็มปากเต็มคำว่า เป็นบุคลากรที่เป็นที่
ยอมรับของคนทั้งประเทศ และสำนักงานนี้ผม
ก็ได้มีส่วนติดตามและสอบถามอยู่ตลอดเวลาว่า
การทำงาน ความคืบหน้า ความก้าวหน้ามีมาก
น้อยเพียงใด โดยท่านประธานและกรรมการทุก
ท่านยืนยันกับผมตรงกันว่าเพียงไม่ถึงหนึ่งปีที่
ผ่านมา การจัดทำร่างกฎหมายที่จำเป็นต้อง
เสนอแนะคณะรัฐมนตรี ตามกรอบอำนาจหน้าที่
ที่กำหนดไว้ในกฎหมายการศึกษาแห่งชาตินั้น
เกือบจะเสร็จเรียบร้อยแล้วในทุกหมวดที่รับผิดชอบ
อาจจะยกเว้นในเรื่องของทรัพยากร เพียงแต่ว่า
ขั้นตอนต่อไปจำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นจาก
ประชาชนและทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือที่
ได้รับผลกระทบโดยตรงจากกฎหมายใหม่ ๆ
เหล่านี้

โดยสรุป ถือว่าเป็นการทำงานที่รวดเร็ว
เพราะกฎหมายการศึกษาแห่งชาติเองใช้เวลาไว้
ถึง 3 ปี นอกเหนือ จากการทำงานตรงนั้น งาน
ในด้านอื่น ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการ และทบวง
มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการไปก็ดี ล้วนแล้วแต่
คำนึงถึงการเดินหน้าตามแนวทางการปฏิรูปทั้งสิ้น
แม้แต่งานที่เป็นงานประจำก็ได้หยิบขึ้นมา
ทบทวนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย
แม่บท

**รัฐบาล ให้การสนับสนุน
ทั้งงบประมาณปกติและงบประมาณเพิ่มเติม**

หน่วยงานใหม่ที่จะต้องจัดตั้งขึ้น รัฐบาลก็ได้สนับสนุน เช่น สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา ขณะนี้กฎหมายเรียบร้อยแล้วระดับหนึ่ง ในเรื่องของการสนับสนุนงบประมาณหรือเงินนั้น ขอเรียนว่า มีทั้งงบประมาณปกติ และเมื่อสองสัปดาห์ก่อน คณะรัฐมนตรียังอนุมัติงบประมาณเพิ่มเติมให้สำนักงานปฏิรูปการศึกษาอีก 70 ล้านบาท และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาอีก 80 ล้านบาท เป็นต้น

นอกเหนือจากที่ผมได้กล่าวไปแล้วว่า งบประมาณทั่วไปทางด้านจัดการศึกษานั้นยังมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของการกระทรวง ทบวง หรือกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาก็ตาม ผมอยากจะเรียนว่า ความจริงในแง่ของการพัฒนาคนนั้น ท่านนายกรัฐมนตรีเอง ได้ให้ความสำคัญเพิ่มเติมในแง่ของการพัฒนาคนให้ครบถ้วนมากขึ้น โดยได้ประกาศเรื่องของการปฏิรูประบบสุขภาพ เป็นวาระแห่งชาติอีกด้วย และที่รู้สึกดีใจและแอบภูมิใจอยู่คือ คนที่ทำงานด้านการปฏิรูประบบสุขภาพพูดเองว่า ที่เขาจะดำเนินการต่อไปนั้น เขาได้มองความสำเร็จจากกระบวนการของการเริ่มต้นการปฏิรูปการศึกษา เป็นต้นแบบ

**การทำงานด้านการ
ปฏิรูปการศึกษา ต้องพร้อมที่
จะประเมินตัวเองตลอดเวลา**

นี่คือสิ่งซึ่งเป็นเครื่องยืนยันว่า เราเริ่มต้น
เดินหน้าทำงานและมีความมุ่งมั่นจริง ๆ อย่างไร
ก็ตาม การจะทำงานและเดินหน้าในการปฏิรูป
การศึกษา เราต้องพร้อมที่จะประเมินตัวเอง
ตลอดเวลา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ จึงได้จัดให้มีการจัดทำรายงานการ
ประเมิน การดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษา
โดยนักวิชาการ ซึ่งผมเข้าใจว่าคงจะได้มี
การนำเสนอผลความก้าวหน้าในรายละเอียด
ต่อไป โดยได้ประเมินทุกหมวด ทุกมาตรา
ประเมินทั้งในระดับชาติ ประเมินทั้งในระดับ
สถานศึกษา ว่ามีความก้าวหน้าอย่างไร ก็เป็น
ที่น่ายินดีว่าอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ บางหมวดมี
ความก้าวหน้ามาก เช่น เรื่องที่เกี่ยวข้องกับ
การปฏิรูปการเรียนรู้ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับงาน
ทางด้านการบริหารจัดการในเรื่องของโครงสร้าง
รวมไปถึงเรื่องของกฎหมาย แต่บางหมวดก็
จำเป็นจะต้องเร่งรัดมากขึ้น เช่น หมวดที่
เกี่ยวข้องกับบุคลากรและบางหมวดต้องยอมรับ
อย่างตรงไปตรงมาว่าต้องปรับปรุง เช่น เรื่อง
ของทรัพยากรและเรื่องและเทคโนโลยี

ผมได้อ่านรายงานแล้ว ได้มองเห็นว่า
ส่วนที่ขาดตกบกพร่องหรือส่วนที่จำเป็นจะต้อง
ปรับปรุงนั้น ส่วนใหญ่ดูเหมือนว่าจะไปโยงกับ

ข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรนั่นเอง ซึ่งเราก็ต้องยอมรับความจริงว่า ตรงนี้ก็เป็นข้อจำกัดอยู่ในปัจจุบัน

**ความสำเร็จของการ
ปฏิรูปการเรียนรู้ เนื่องมาจาก
ความร่วมมือร่วมใจของ
ทุกฝ่าย**

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่น่าประหลาดใจมากคือการประเมินในเรื่องของการปฏิรูปการเรียนรู้ นั้น ควรจะเป็นกำลังใจสำหรับพวกเราทุกคน เพราะการปฏิรูปในหมวดนี้ผู้ประเมินบอกว่ามีความก้าวหน้ามากที่สุด ก้าวหน้ามากที่สุด เพราะความจริงไม่ได้ทำเฉพาะฝ่ายราชการฝ่ายเดียว จึงไม่ได้เผชิญปัญหาข้อจำกัดในเรื่องของทรัพยากรที่มาจากภาครัฐ แต่เพราะการร่วมแรงร่วมใจของทุกฝ่ายอย่างที่ผมกล่าวมาแล้ว และผมเชื่อว่าท่านทั้งหลาย ที่อยู่ที่นี่และได้ติดตามข่าวสารทางด้านการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง จะเห็นว่าเกือบทุกวันจะมีการเสนอข่าวสารการจุดประกายในระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น ที่คิดจะปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่เน้นคุณภาพและความหลากหลาย พยายามจะผลักดันให้กระบวนการศึกษาหรือการเรียนรู้ เป็นเรื่องที่กลมกลืนเข้ากับวิถีชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประสบการณ์จากชุมชนจากผู้ปกครองที่จัดการศึกษาเอง จากโรงเรียนที่มีครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ กำลังถูกนำไปขยายผล

**หนึ่งปีที่ผ่านไป
เป็นโอกาสที่ทำให้เรา
ต้องมองอนาคตว่า
ต่อไปจะอย่างไร**

และทำให้กระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้สามารถ
ขับเคลื่อนไปได้อย่างครอบคลุม

นั่นคือ สิ่งที่เราเห็นและเป็นสิ่งที่เราจะต้อง
เดินหน้าต่อไป เพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งมั่น
ความปรารถนาของพวกเราทุกคน

หนึ่งปีผ่านไปแล้ว เราก็คงจะต้องใช้
โอกาสนี้มองไปข้างหน้าด้วยว่า หนึ่งปี สองปี
สามปี หรือสี่ปีต่อจากนี้ไป เราจะทำอะไรกับ
งานหลายอย่างตามที่ผมได้เรียนแล้วว่ายังไม่เสร็จ
ไม่ใช่เฉพาะในแง่ของโครงสร้างกฎหมายที่จะ
ต้องปรับเปลี่ยนเท่านั้น แม้กระทั่งการปฏิรูป
กระบวนการเรียนรู้ซึ่งเกี่ยวข้องไปถึงพฤติกรรม
และวิธีการทำงานของทุกฝ่าย ก็ยังต้องเป็น
เรื่องที่จะต้องทำงานกันหนักต่อไป

ผมเรียนไว้ล่วงหน้าว่างานบางเรื่อง โดย
เฉพาะที่จะเกี่ยวข้องกับเรื่องโครงสร้างนั้น มันจะ
ไม่ง่ายเหมือนกับช่วงแรกของการปฏิรูปอีกต่อไป
เพราะช่วงแรกของการปฏิรูป การประกาศ
เจตนารมณ์ การกำหนดกรอบ การพูดถึง
เป้าหมายนั้น ทุกคนยอมรับตรงกันหมดว่าเป็น
สิ่งที่ดี แต่เวลาลงมือทำงานปรับโครงสร้าง บาง
เรื่องจะมีคนหลายกลุ่มได้รับผลกระทบ และอาจ
จะมีปัญหาในการยอมรับความเปลี่ยนแปลง ซึ่ง
อาจจะเป็นส่วนน้อย แต่ก็มีส่วน และผมทราบดี

จากการสัมผัสกับบุคลากรในวงการศึกษในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา มีจำนวนไม่น้อย ที่ลึก ๆ มีความห่วงใยอยู่ในจิตใจ และมีผลกระทบต่อขวัญกำลังใจอยู่บ้าง

**วิธีที่ดีที่สุดที่จะ
ก้าวข้ามอุปสรรคไป คือ
เร่งรัดทำงานให้เสร็จเร็วที่สุด**

ผมจึงอยากเรียนในที่นี้ว่า รัฐบาลมีหน้าที่ดูแล ควบคุมมาตรการรองรับผลกระทบ ไต ๆ ที่เกิดขึ้น แต่ว่าผมอยากเรียนว่า วิธีที่ดีที่สุดที่จะก้าวข้ามอุปสรรคตรงนี้ไปคือ เร่งรัดทำงานนี้ให้เสร็จให้เร็วที่สุด ยิ่งช้า ยิ่งล้มเหลว ปัญหาจะยิ่งมาก สุดท้ายสิ่งที่หวังจะได้จากการปฏิรูปก็อาจจะไม่เกิดขึ้น และขณะเดียวกันก็จะมีแต่ความขัดแย้ง มีแต่ความสับสน การเร่งรัดตรงนี้การพร้อมที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง หรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิรูปนั้นสามารถเดินหน้าไปได้อย่างราบรื่นมากที่สุดเท่าที่เราจะทำได้

ผมขอให้ความมั่นใจอีกครั้งว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดูแลมาตรการรองรับต่าง ๆ และขอให้กำลังใจทุกฝ่ายให้ปฏิบัติหน้าที่ เพราะสิ่งที่เราจะต้องย้ำเตือนตัวเองอยู่เสมอคือ เราไม่ได้ปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้เพื่อตัวเอง ในฐานะนักการศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษาแต่เราปฏิรูปครั้งนี้เพื่อประโยชน์ของประเทศ และอนาคตของลูกหลานของเราโดยส่วนรวม ซึ่งแน่นอนเราจะได้ประโยชน์ด้วยในฐานะประชาชน

ถ้าตระหนักถึงตรงนี้และพร้อมที่จะเปิดใจกว้าง ยอมรับความเปลี่ยนแปลงและช่วยผลักดัน เพราะ การเปลี่ยนแปลงทุกส่วนทุกชั้นที่เป็นองค์ ประกอบของการปฏิรูปครั้งนี้จะมีส่วนช่วยเอื้อให้ นำไปสู่การจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ตาม เจตนารมณ์ของกฎหมายทั้งสิ้น ถ้าทำอย่างนี้ได้ ผมมั่นใจว่า กระบวนการการปฏิรูปจะมองเห็น ผลสำเร็จเร็วกว่าที่หลายฝ่ายคาดไว้ แม้กระทั่ง ตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายด้วยซ้ำ สิ่งนี้คือสิ่งผมอยากเรียนกับท่านทั้งหลาย ซึ่งวันนี้ และพรุ่งนี้คงมีการนำเสนอรายงาน ผลงาน ความ เห็น ข้อวิจารณ์ต่าง ๆ ที่ผมหวังว่าจะเป็นประโยชน์ เพียงแค่ผมเดินก้าวเข้ามาสู่ห้องประชุมในวันนี้ ได้ เห็นความสนใจของพี่น้องประชาชน ได้เข้ามา ร่วมงานกันอย่างมากมายนั้น ก็น่าจะเป็นกำลัง ใจที่ดีสำหรับพวกเราทุกคนที่จะเดินหน้าทำงาน ต่อไป

รัฐบาลจะต้องดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตามพันธะของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ต่อไป

สุดท้ายที่ผมคงจะหลีกเลี่ยงไม่พูดถึงคงไม่ได้ คือ ทุกท่านทราบดีว่า ก่อนสิ้นปีนี้จะต้องมีการเลือกตั้ง จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล คือ จะต้องมีการเลือกตั้งใหม่หลังการเลือกตั้ง ส่วนคนจะเป็นคนเก่า หรือคนใหม่อยู่ที่ประชาชน นโยบายหลายเรื่องเวลาใกล้ปลายรัฐบาลหรือใกล้การเลือกตั้ง ผู้เกี่ยวข้องมักจะตั้งคำถามอยู่เสมอว่า

ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองแล้ว จะมีปัญหาความต่อเนื่อง จะมีปัญหาการสะดุด การชะงักในงานเหล่านี้หรือไม่

ผมเรียนว่า ที่เราเดินหน้าหรือจุดประกายหรือทำให้ก้าวแรกของการปฏิรูปอยู่ในรูปแบบของกฎหมายก็คือเพื่อแก้ปัญหานี้ ฉะนั้นอย่างน้อยที่สุดไม่ว่ารัฐบาลชุดใหม่จะเป็นใคร จะคิดอย่างไร ก็หนีไม่พ้นพันธะที่เกิดขึ้นแล้วตามกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งเวียนมาครบรอบหนึ่งปีในวันนี้

ดังนั้น ควรเป็นหลักประกันได้ระดับหนึ่ง แต่ที่สำคัญไปกว่านั้นก็คือว่า ผมเชื่อว่าจากความตื่นตัวและจากภาวะกระแสสังคมที่หนุนเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง ผมกล้าพูดได้ว่าวันนี้เรามีกฎหมายโครมาเป็นรัฐบาลก็ต้องมองเห็นความสำคัญ ซึ่งเป็นความจำเป็นสูงสุดขนาดนี้ ในกระบวนการของการพัฒนาคนและการปฏิรูปการศึกษานั้น เป็นวิธีการเดียวเท่านั้นที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาในอนาคต ซึ่งผมเชื่อว่าไม่มีรัฐบาลไหนที่ต้องการจะล้มเหลวในเรื่องของการพัฒนา

การปฏิรูปการศึกษา จะเป็นวาระแห่งชาติโดยสมบูรณ์ได้ ทุกส่วนของสังคมต้องให้ความสนใจ และรักษากระบวนการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ฉะนั้น เพื่อความสบายใจและเพื่อความมั่นใจของทุกท่านที่อยู่ที่นี่และที่ติดตามงานนี้อยู่ ผมอยากจะย้ำอีกครั้งว่า การปฏิรูปการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติอย่างสมบูรณ์ ขอเพียงท่านทั้งหลายที่ได้แสดงความสนใจต่อเนื่อง ตั้งแต่ก่อนประกาศใช้กฎหมายการศึกษาแห่งชาติ

ตลอดหนึ่งปีหลังจากที่มีกฎหมายฉบับนี้ และ
แม้กระทั่งที่แสดงความสนใจในวันนี้ ช่วยกัน
รักษาความต่อเนื่องของความตื่นตัวและกระแส
ของการปฏิรูป ผมเชื่อว่าความสำเร็จที่เรา
ทำให้ระบบการศึกษาไทย และกระบวนการ
พัฒนาประเทศที่ยั่งยืน เพื่อประโยชน์ในการยก
ระดับคุณภาพชีวิตของพวกเรา และลูกหลาน
ของเรานั้น เป็นความสำเร็จที่อยู่ไม่ไกลเกิน
เอื้อมแน่นอน ขอขอบคุณครับ

